І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го СЕРПНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 25, 1965 No. 156. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 24 серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ВИСЛОВИВ ВДОВОЛЕННЯ З ТОГО, ЩО МАЙЖЕ ВСІ ШКІЛЬНІ РАЙОНИ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОБ'ЄДНАННЯ ШКІЛ в дусі закону з 1964 року. На всіх 25,000 шкільних районів 24,820 заявили Урядові Виховання у Вашингтоні, що вони з початком цього шкільного року здійснюють об'єднання шкіл згідно з законом, щоб скасувати окремі школи для негритянського населення. Тільки 180 шкільних районів не заявилися в цій справі, і їм грозить те, що вони не дістануть федеральної допомоги на шкільництво вже від початку цього шкільного року. Президент вдоволений із такого стану, хоч він сказав, що аж на початку нового шкільного року можна буде бачити, як на місцях здійснюють сеґреґацію в школах.

БІЛИЙ ДІМ СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО СЕНАТ РАТИФІКУВАТИМЕ ДОГОВІР ПРО КОНСУЛЯТИ З СССР, — таке заявив пресовий секретар Білого Дому Білл Д. Моєрс. Він сказав журналістам: „Уряд запропонував Конґресові ратифікувати цей договір і ми сподіваємося, що Сенат його ратифікує, але коли це станеться, — це справа Сенату". Численні сенатори, хоч в засаді погоджуються з урядовим проєктом, то вагаються, чи цей договір ратифікувати, бо директор Федерального Бюра Інвестиґації Едґар Гувер сказав був в березні, що цей договір — це „ціль совєтської розвідки", яка використовує своїх дипломатів для шпиґунської діяльности.

КАНАДІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ТОРГІВЛІ МІЧЕЛЛ Ф. ШАРП ЗАЯВИВ, ЩО ЕКОНОМІКА КАНАДИ ЗРОСТАТИМЕ до кінця 1966-го року внаслідок того, що Канада цього року знов продала пшениці СССР за більшу суму, і то за готівку. В канадійську економіку увійдуть до 31-го липня 1966-го року 1,200,000,000 дол., що втримає розвиток господарки цієї країни в тому самому темпі, який є тепер. Канадійські економісти почали були турбуватися економікою, бо зменшувався наплив долярів із ЗДА, захмарився був европейський ринок та були інші познаки, — некорисні для економіки. Пшенична трансакція з Москвою настала в пору і економіка Канади збільшується далі.

БІЛИЙ ДІМ ПІДТРИМУЄ ПРОДУКЦІЮ ФІЛЬМУ ПРО СТЕЙТ ТЕКСАС, який продукується коштом Інформаційної Аґенції ЗДА, і проти якого виступили деякі республіканські сенатори, кажучи, що це є фільм про президента Джансона. Секретар Білого Дому Білл Д. Моєрс заявив, що це не є фільм про Президента, тільки про те „як працює американська система". Фільм цей почала продукувати Інформаційна Аґенція, хотячи показати як американський нарід в частині Техасу переміг всі природні перешкоди і перемінив неродючу землю в управну ріллю. Сенат схвалив цей фільм ІА ЗДА.

В ЧЕРВНІ Ц. Р. НАРОДИЛОСЯ В ЗДА 310,000 НЕМОВЛЯТ, НА 21,000 МЕНШЕ, ЯК В ЧЕРВНІ 1964 РОКУ. Це становить 19.4 народин на кожну тисячку, а минулого року в червні було 21.1 народин на 1,000. В році від липня 1964 до червня 1965 число народжених дітей виносить 3,908,000, а в році, що закінчився 30 червня 1964 народилося 4,081,000 немовлят. Виходить, що 1965-ий рік буде першим роком від 1953-го року, в якому число народжених дітей не переступить числа 4,000,000. Також число заключених подруж в червні ц. р. становило 14.2 на кожду тисячку, а минулого року — 14.6.

У СВІТІ

ІНДОНЕЗІЯ ПРИСЛАЛА ПЕРШІ ТРАНСПОРТИ військового виряду — уніформи і т. п. — для ляоського державного „невтрального" війська. Тими самими двома транспортними літаками відлетіли до Джакарти, столиці Індонезії, 130 ляоських старшин для вишколу в індонезійській військовій академії. Перед тим вони вивчили індонезійську мову. Таку умову зроблено під час недавніх відвідин в Індонезії команданта державного війська в Ляосі, ґенерала Конґа Ле. В колах, близьких до невтрального уряду прем'єра Суванни Фуми, висловлено острах, що ті ляоські військовики будуть індоктриновані китайськими й індонезійськими комуністами, які насправді правлять тепер в Індонезії.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ҐАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАССЕР ПРИБУВ в минулу неділю до Савді Арабії, як гість савді-арабського короля Фейсала. Обидва володарі мають розглядати можливості замирення в Ємені, де у вересні 1962 року переведено — з активною підтримкою збоку Єгипту — переворот проти тамошнього короля і настановлено республіканського президента, виконавця волі Нассера. Однак з того часу почалась в Ємені громадянська війна, бо Савді Арабія почала підтримувати вірні монархії арабські племена в Ємені. Єгипет втримує в Ємені 55.000 свого війська, але воно виснажує економічно Єгипет.

В БРИТАНІЇ ПОМЕР НА АТАКУ СЕРЦЯ парляментарний посол, член соціялістичної Праці, Норман Доддс. Таким чином більшість тієї партії в нижчій палаті парляменту (палаті громад) зменшилась до двох мандатів. Доповняльні вибори відбудуться у вересні ц. р. Хоч Доддс виграв був у своїй окрузі більшістю 22.000 голосів проти 13.000 голосів, що впали на консервативного кандидата і 6.000 голосів на кандидата Ліберальної партії, проте тепер зросли шанси консерватистів.

У НОРВЕГІЇ БУДУТЬ ПРИТЯГАТИ до відповідальности колишнього міністра промислу Кісла Голлера за порушення обов'язуючих норм у підписуванні міжнародних торговельних договорів. Голлер уділив американській нафтовій компанії „Келтекс" концесію на досліди й експлуатацію нафти в полярній зоні, не спитавши раніше згоди в міністерства закордонних справ та опінії в Полярному Інституті.

ІНДІЯ НЕ ВДОВОЛЕНА МОВЧАНКОЮ генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта щодо наїзду пакистанських „інфільтраторів" на індійську частину Кашміру. Індійська преса вважає, що в цій справі Об'єднані Нації повинні рішуче натаврувати Пакистан. Поки це станеться — під знаком запиту стоїть візита засупника генерального секретаря ОН, д-ра Ралфа Бонча в Індії. Опозиція в індійському парляменті зголосила внесок недовір'я прем'єрові Лял Вагадурові Шастрі за його нібито угодівську, чи надто м'яку, політику у відношенні до Пакистану.

МІЖ ЗАХІДНЬОЮ НІМЕЧЧИНОЮ І ЗДА ПРИЙШЛО ДО ПОРОЗУМІННЯ в справі спільних дослідів над конструкцією і продукцією нового типу бойового й розвідчого літака, здатного стартувати, як гелікптер, вертикально. Водночас — це має бути великий джет. 5 американських і 2 німецькі літако-будівельні компанії порозумілись щодо спільної праці в цій ділянці.

АСТРОНАВТИ КУПЕР І КОНРАД ПРОДОВЖУЮТЬ УСПІШНО СВІЙ ЛЕТ В ДЖЕМІНІ 5 ВІДБУВАЮЧИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ НИХ ЗУСТРІЧІ

Гюстон, Тексас. — 23-го серпня, себто в третьому дні лету довкола Землі астронавти Купер і Конрад в Джеміні 5 важко працювали, стараючись дігнати уявну „ракету", що летіла перед ними. Згідно з первісним пляном вони мали старатися наблизитися до випущеного ними предмету, але цей плян не міг здійснитися в першому дні лету, бо вада в електричній системі грозила тим, що 8-денний лет мусить закінчитися вже в першому дні, це значить в суботу або неділю, 21 або 22-го серпня. Тепер астронавтам вдалося направити електричну систему і вони вже перемогли дотеперішній американський рекорд щодо часу, і є всі вигляди на те, що Ґордон Купер і Чарлз Конрад поб'ють совєтський рекорд, коли відбудуть 8-денний лет довкола Землі. В третьому дні лету астронавти Купер і Конрад могли спати згідно з пляном, бо в перших двох днях свого лету полковник Купер міг спати всього 11, а командор Конрад тільки 10 годин. Лікар астронавтів д-р Чарлз Беррі заявив, що сон скріпить астронавтів. Впродовж 60 годин лету астронавти їли тільки чотири рази, хоч вони згідно з пляном мають споживати по три їжі. Але вони пили воду згідно з пляном, бо це втримує на потрібному рівні їхню кров і не дозволить їм вмлівати, коли будуть приземлюватися. Вони не споживали більше поживи, як заявив їхній лікар тому, що не відчували потреби їсти. Д-р Беррі заявляє, що він старається знайти причину цього явища. Цього разу астронавти мають більше харчів, ніж вони зможуть їх спожити, — каже д-р Бері. Астонавт Купер висловив деяке поденервування з того приводу, що плян праці, що вони мають його виконати під час лету, є надто великий. Астронавт МекДівітт, який розмовляв із астронавтами, заявив, що астронавти в Джеміні 5 мають більший плян праці в порівнянні з попередніми астронавтами. Астронавти не могли бачити випущення ракети Мінутмена, що вилетіла з Кейпу Кеннеді, бо їх Джеміні 5 був тоді на 1 000 миль від місця випущення ракети. Полк. Купер міг бачити окремі білі площі величини 400 на 100 квадратових стіп, як це було визначено в пляні. Командор Конрад не міг бачити цієї площі на Землі, але це було не тому, що його зір є гірший, тільки з інших причин. Астронавти часто розмовляють із наземними станціями, де є контрольори лету. Вони інформують про свій лет та дістають потрібні їм вказівки із Землі. Астронавти цікавляться своїми родинами. Конрад питався, як почуваються його сини, і дістав відповідь, що „добре".

ЗДА З'ЯСОВУЮТЬ СВОЮ ПОЗИЦІЮ ЩОДО ВІЙНИ І ПЕРЕМИР'Я У В'ЄТНАМІ

Вашингтон. — Керівні американські державні чинники видали 27-сторінкову брошуру „Чому В'єтнам?" із вступним словом президента Джансона та з наведенням текстів різних офіційних заяв і промов президентів Айзенгавера, Кеннеді і Джансона у справі В'єтнаму, як також державного секретаря Діна Раска й секретаря оборони Роберта МекНамари. Ціллю цієї брошури є передусім з'ясувати якнайширшим верствам американського народу дійсні причини теперішньої війни у Південному В'єтнамі, ото ж ця брошура призначена в першій мірі на внутрішньо - американський ринок. Але водночас — державний секретар Дін Раск, спеціяльний асистент Президента для справ крайової безпеки Мек Джордж Банді й амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях Артур Голдберґ виступали на панелі в телевізійній передачі, з'ясовуючи різні справи, пов'язані з можливістю перемир'я і миру в Південному В'єтнамі. Вони підкреслили Женевський договір з 1954 року, як можливу базу для заведення миру у В'єтнамі й у Південній Азії на майбутнє, звернувши увагу, що у тому договорі забороняється Північному В'єтнамові висилати своє військо до Південного В'єтнаму: якщо Північний В'єтнам відкличе своїх військовиків з-поза 17-ої паралелі, то й Америка не матиме потреби зберігати там свої війська. Всі три названі державні мужі підкреслювали, що Америка не заінтересована щодо своїх військових баз у південно - східніх азійських країнах та що вона бажає Південному В'єтнамові такого уряду, як він його собі сам вибере. Дискутанти відмовилися увійти в деталі можливого порозуміння, ствердивши що цей телевізійний панель не є мировим конференційним столом.

Тим часом, у зв'язку з війною у В'єтнамі сталася трагічна подія: недалеко Гонг Конґу транспортний літак, який віз 65 американських вояків до Південного В'єтнаму і 6-ох членів залоги, швидко після вистартування впав у затоку і занурився у глибині 6-7 стіп у воді. 13 осіб зуміли видістатись з кабіни і приплисти до берега — всі вони у шпиталі. Всі інші, мабуть, згинули. Гонг Конґ був завжди місцем відпочинку для військовиків на відпустках. На бойових фронтах у Південному В'єтнамі не зайшли ніякі поважніші зміни. Комуністичні партизани знову острілювали з мінометів американське летовище в Бієнгоа і пошкодили кілька літаків; втрат у людях не було. Американське летунство продовжувало налети проти Північного В'єтнаму. Газети коментують останній великий налет на одну велику греблю, при гідроелектрівні, як американську погрозу, що американські літаки можуть знищити цілу складну систему наводнювання Північного В'єтнаму при допомозі сітки гребель і водних резервуарів.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДЖАН ДІФЕНБЕЙКЕР БУДЕ ГОЛОВНИМ ПРОМОВЦЕМ ПІД ЧАС „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ"

Едмонтон. — Лідер консервативної партії Джон Діфенбейкер буде промовцем у час маніфестації „Український день" 29 серпня по полудні. „Український день" відбудеться в парку Елк Айленд, коло Едмонтону. Велику цю імпрезу організує едмонтонський відділ Комітету Українців Канади. „Український день" проходитиме під гаслом „Зберігаймо українську душу нашої молоді".

ПРОФ. ЯР. РУДНИЦЬКИЙ В ІЗРАЇЛІ

Єрусалим. — З метою започаткування наукових взаємин з ізраїльськими науковими колеґами проф. Ярослав Рудницький з Вінніпеґу відвідав дня 18 серпня ц. р. Єрусалимський університет, Національну бібліотеку та інші культурно-наукові заклади Ізраелю. В справах обміну виданнями він переговорював із д-ром Е. Пфеферманом у Нац. бібліотеці. Довшу конференцію в справах українознавства він відбув із д-ром М. Альтбауером, керівником славістики в Єрусалимському університеті.

ДРУГИЙ З'ЇЗД СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Вінніпеґ. — Як повідомляє „Український Голос" з 18 серпня ц. р., другий Крайовий З'їзд Суспільної Служби Українців Канади, згідно з обов'язуючим статутом, відбудеться рівночасно з 8-им Конґресом Українців Канади в днях (8) 9-10-11 жовтня 1965 року. В програмі З'їзду: звідомлення з діяльности за час від 1 квітня 1962 р. до 31 березня 1965 р., звіти, виборів комісій (номінаційної, статутової і резолюційної), доповідь на пленумі Конґресу Українців Канади на тему „Суспільна Служба Українців Канади", справа зміни статуту, дискусія, запити, вибір керівних органів і контрольної комісії. Координатором З'їзду ССУК з Конґресом Українців Канади вибрано мґр. Романа Сенчука.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ. — В неділю 15 серпня ц. р. відбулося тут урочисте посвячення угольного каменя нової церкви св. о. Миколая в північній частині Вінніпеґу. Чину посвячення довершив митрополит кир Максим Германюк в сослуженні численних священиків. Приявних було понад тисячу осіб. Почесну сторожу мали Лицарі Колюмба ім. св. Йосафата і члени Канадійсько - Українського Леґіону. Привітальну промову виголосив о. парох Володимир Шевчук, а документ, що його вложено в урну під угольний камінь, відчитав о. консультор Севастіян Курило. Ввечорі в церковній авдиторії св. Миколая відбулася спільна вечеря для численно зібраних парафіян і гостей. Програмою вечора проводив інж. Семен Романів. Головну промову виголосив митр. Максим.

СТАТУТОВА Й КУЛЬТУРНА КОМІСІЇ УНС ВІДБУЛИ ПЕРШІ ПЛЕНАРНІ НАРАДИ, НАМІТИЛИ ПЛЯН ПРАЦІ

Союзівка, Керґонксон. — З кінцем минулого тижня, в п'ятницю й суботу 20 і 21 серпня, на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах був у повному розгарі не тільки вакаційно-відпочинковий сезон, але й справжній „сезон" нарад та дебат і рішень у багатьох справах, що їх веде й ними займається Український Народний Союз. В дні 20-го серпня — як уже інформовано в попередньому числі „Свободи" — відбув тут свої наради Головний Екзекутивний Комітет УНС, розглядаючи теперішній організаційний, фінансовий та видавничий стан і розвиток, перевіряючи дотеперішню працю в цих ділянках та намічуючи пляни дальшої акції на найближчі місяці. Головну увагу мала, очевидно, організаційна ділянка, бо від неї в першу чергу залежать і всі інші. Головною організаційною метою УНСоюзу є тепер збільшити кількість його членства до 100.000, а до кінця цього року, себто на останні його чотири місяці, визначено „квоту" цих нових членів на — 3 000. Їх повинні приєднати до УНСоюзу в першу чергу організатори, секретарі та інші урядовці Відділів під час теперішньої передконвенційної кампанії, а участь і успіхи в цій кампанії повинні мати рішальний вплив на недалекий вже вибір делеґатів на 26-ту конвенцію УНС, що має вілбутися в травні 1966-го року в Шикаґо. Головний предсідник УНС Йосип Лисогір у своєму звіті під час тих нарад з цілою рішучістю твердив, що тепер, як УНСоюз з початком липня ц. р. ввів цілий ряд вдосконалень у свою забезпеченеву систему, ввівши нові найможерніші роди забезпечення та видавши нові грамоти і визначивши нові вкладки, на які дозволяв добре загосподарований фінансовий стан УНСоюзу, і подібне, організаційна праця повинна і мусить мати відповідний успіх.

НАРАДИ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

Статутова Комісія, покликана до життя Головним Екзекутивним Комітетом у виконанні рекомендацій 25-ої конвенції, відбула свої перші пленарні наради впродовж п'ятниці і суботи 20 і 21-го серпня. В початкових нарадах у п'ятницю по полудні взяли участь також члени Головного Екзекутивного Комітету, перервавши на короткий час своє власне засідання. В склад Статутової Комісії входять: адв. Іван Панчук, колишній президент ЗУАДК та відомий американсько - український діяч, один з найкращих знавців забезпеченевого діла в країні, займаючи пост секретаря та головного правного дорадника великої „Федерал Лайф енд Кажуалті Компані" з осідком в Баттел Крік у Мишиґені; адвокат і асистент прокуратора Іван Романишин, колишній головний радний УНСоюзу, знавець законів стейту Ню Джерзі, в якому УНСоюз заінкорпорований; д-р Василь Палідвор, відомий правник і діяч; мґр. Іван Телюк, асистент професора економії на ньюгейвенському університеті, відомий союзовий і громадський діяч; директор Канадійської Канцелярії УНС та гол. радний Богдан Зорич. Комісія уконституувалася в той спосіб, що адв. Івана Панчука обрано на голову, а проф. Івана Телюка на секретаря. Загальні завваги щодо напрямних перевірки Статуту УНСоюзу — згідно з постановами і бажаннями конвенції, щоб цей статут змодернізувати — приготовив наперед у порозумінні з Головним Екзекутивним Комітетом УНС, адв. Іван Панчук і ці його завваги стали базою дебат та праці Комісії, яка продовжувала свої наради також у суботу, 21-го серпня. Комісія тепер зреасумує всі свої пропозиції й рекомендації щодо перевірки, змін і доповнень статуту та впродовж одного місяця перешле на розгляд Головного Екзекутивного Комітету. Перед кінцем цього року

Під час нарад на Союзівці. Сидять члени Статутової Комісії УНС: проф. Іван Телюк — секретар Комісії, адв. Іван Романишин, адв. Іван Панчук — голова Комісії, д-р Василь Палідвор і гол. радний Богдан Зорич директор Канадійської Канцелярії УНС. Стоять: ред. А. Драган, гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох, заступниця гол. предсідника УНС пані Анна Герман, гол. предсідник Йосип Лисогір, гол. касир Роман Слободян і заступник гол. предсідника інж. Степан Куропась.

відбудуться ще знову пленарні наради Комісії разом з Головним Екзекутивним Комітетом і на тих нарадах будуть остаточно вирішені всі зміни, поправки чи доповнення до статуту УНСоюзу, що їх Комісія запропонує найближчій, 26-ій з черги Конвенції УНСоюзу в травні 1966-го року.

НАРАДИ КУЛЬТУРНОЇ КОМІСІЇ

Також Культурна Комісія УНСоюзу, яка раніше складалася з членів Головного Екзекутивного Комітету та голови Головної Контрольної Комісії і головного редактора, а на останніх річних нарадах Головного Уряду УНС в травні цього року була доповнена всіми іншими членами редакції, відбула в новому складі свої перші пленарні наради в суботу, 21-го серпня, пополудні. В нарадах взяли участь: гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, що є традиційно також головою Культурної Комісії; заступники гол. предсідника УНС інж. Степан Куропась та п-і Герман, гол. касир Роман Слободян і гол. секретар д-р Ярослав Падох, голова Контрольної Комісії д-р Володимир Галан, який на річних нарадах Головного Уряду запрошувала реорґанізацію Комісії; директор Канадійської Канцелярії УНС гол. радний Богдан Зорич, та редактори „Свободи" й англомовного „Українського Тижневика": А. Драган, що є секретарем Комісії, Іван Кедрин-Рудницький, Богдан Кравців, д-р Лука Луців та Зенон Снилик. Не могли взяти участи в цих нарадах Комісії гол. радний Мирон Куропась, що є головою Виховно-Дослідного Комітету цієї Комісії та який відбув опісля окремі наради з членами Екзекутивного Комітету, і ред. В'ячеслав Давиденко, який відбуває тепер свою відпустку. Голова Комісії Й. Лисогір, відкривши наради, привітав усіх в імені Екзекутиви, з'ясував коротко цілі і завдання Комісії та запропонував порядок нарад. Секретар Комісії А. Драган склав звіт, з'ясовуючи коротко цілі і завдання Комісії із нав'язанням до традицій „Просвітньої Комісії" УНС з 1912 - 17 рр., коротко схарактеризував дотеперішню працю Комісії та рівночасно запропонував 10 її головних завдань праці на найближчу мету. Д-р Вол. Галан подав короткий плян дальшої реорганізації Комісії а ред. Б. Кравців з'ясував справу архіву - музею УНС. Справу Виховно-Дослідного Комітету зреферував, з уваги на неприявність її голоси М. Куропася, гол. предсідник Й. Лисогір. Над усіми справами відбулася опісля дискусія і в результаті рішено прийняти запропонований плян праці, що м. і. включає: відновлення, згл. пожвавлення культурної активности Відділів УНС, негайне здійснювання ухвали про створення архіву-музею УНС, організація бібліотек при Відділах УНС, відновлення публікації „Бюлетеню Культурної Комісії УНС" для вжитку Відділів УНС у їх праці, створення референтури спортової активности та інше і, вкінці, приготовлення відповідного правильника для Комісії, що повинен бути розглянений на чергових нарадах.

Митрополит Амврозій і єпископ Ярослав візьмуть участь в конвенції Ліґи Українців Католиків у Ню Йорку

Ню Йорк. — В 27-рій Річній Конвенції Ліґи Українців Католиків, що відбудеться тут в днях 2-6 вересня ц. р., під час святкових днів зв'язаних з Днем Праці, візьмуть участь також українські католицькі владики Митрополит Кир Амврозій Сенишин з Філядельфії і Єпископ Ярослав Ґабро з Шикаґа. Проходитиме конвенція в готелі Статлер Гілтон у Ню Йорку. Головними точками конвенції будуть Архиєрейська Служба Божа в залі Джорджіян готелю Статлер Гілтон в неділю, 5 вересня ц. р., в год. 10-ій рано, яку відправить ВПреосв. Кир Амврозій і Торжественний Молебень у каплиці Доброго Пастиря у Ватиканському Павільйоні, на терені Світової Вистави, у п'ятницю 3-го вересня ц. р., в год. 6:30 веч., що його відслужить Преосв. Кир Ярослав. У програмі конвенції закриті наради та пленарні сесії, бенкет — на якому головним промовцем буде кандидат на посадника Ню Йорку, конґресмен Дж. В. Линдсей; концерт, баль і оглядини Світової Вистави. У розваговій частині гратиме оркестра І. Врубля та Двійнята з Коннектикат. Конвенція закінчиться прощальною вечіркою, в понеділок, 6 вересня ц. р. між год. 5-ою по полудні і 9-ою вечора. Президентом Ліґи Українців Католиків є п. Поступак, а духовним опікуном — о. Ректор К. Бердар.

Адміністрація соціяльного забезпечення перестерігає проти обманців

Джерзі Сиτі, Н. Дж. — Районовий директор Адміністрації соціяльного забезпечення перестерігає старших осіб у віці понад 65 років, щоб не слухали обманців, які обіцяють вписати їх до соціяльного забезпечення на медичну опіку та збирають на цю ціль грошові вкладки. Соціяльне забезпечення дає таке вияснення в цій справі: 1) Всі ті особи, які дістають пенсії соціяльного забезпечення, починаючи вже від 1-го вересня ц. р. будуть діставати окремі карти, на яких вони безплатно зможуть зголоситися на медичну допомогу і на додаткове забезпечення на заплату лікарських гонорарів; 2) Медична апіка почне діяти аж від 1-го липня 1966-го року і аж від тієї дати треба буде платити по $3 місячно на додаткове забезпечення, хто з нього схоче користати; 3) Жадних знижок від цих $3-ох не буде, як це обіцяють обманці, стягаючи їх вже тепер; 4) Особи, які мають 65 років і не користають це із старечих пенсій, зможуть особисто зголоситися до найближчого уряду соціяльного забезпечення та вписатися на медичну допомогу і на додаткове забезпечення; 5) Дійсні представники соціяльного забезпечення мають леґітимації із світлинами, але їм не вільно інкасувати жадних вплат.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Праця в Конґресі

„Не думаю, щоб будь-котрий Конґрес в історії Америки був такий добрий, як оцей 89-ий" — заявив президент Л. Б. Джансон, висловлюючи своє вдоволення вислідами своєї співпраці з теперішнім Конґресом. Остаточні підсумки першої сесії 89-го Конґресу прийдеться зробити, коли він закінчить свою працю й розійдеться на ферії. Станеться це десь в половині вересня ц. р. В усякому разі — за твердженням коментаторів — виключене, щоби Конґрес міг викінчити всі справи, що їх Президент вважає за „обов'язкові", перед Днем Праці, себто 6-им вересня ц. р. Але, з увагою на довгий час тривання сесії і бажання законодавців викінчити всі залеглості впродовж одного місяця — у Конґресі кипить гарячкова праця.

Поминаючи схвалені вже раніше на цій сесії закони, з яких деякі мають просто історичне значення, Конґрес схвалив і відіслав до підпису Президентові закони — про створення нового департаменту для міських справ, про призначення нових 3,600.000.000 дол. на допомогу закордонові і про підвищення на кругло один більйон дол. платень для військовиків. Схвалений Конґресом Додаток до Конституції, що уточнює перехід влади в руки віце-президента на випадок смерти президента чи його неспроможности виконувати свій уряд, та спосіб, як покликати нового віце-президента, коли б попереднього не стало, очікує затвердження стейтовими леґіслятурами. Конґрес схвалив теж 3,300.000.000 долярів на публічні роботи і нові варстати праці в різних районах країни. Між Сенатом і Палатою Репрезентантів має прийти до узгіднення висоти суми, призначеної для боротьби проти бідности; Президент зажадав на цю ціль півтора більйона долярів, але кожна з названих двох палат призначила іншу, вищу, суму. Через Палату Репрезентантів перейшов вже новий хліборобський закон, який проте застряг ще у Сенатській Комісії. Сенатська Бюджетова Комісія схвалила додаткових 1,700.000.000 долярів у зв'язку з війною у В'єтнамі. У законодатному процесі є ще важливий законопроєкт про підвищення мінімуму заробітної платні. Також із 12-ти частин нового бюджету в цілості схвалено щойно половину, а решта знаходяться в законодатній машині. Є ще який тузін інших законопроєктів, що їх Президент не включив на листу „обов'язкових". Між ними — цікавий для загалу громадянства — законопроєкт про заборону продажу стрільної зброї через поштове замовлення — таким шляхом, з газетного оголошення, купив був свою зброю вбивник президента Кеннеді.

Зате, наприклад, Президент заклав „вето" проти схваленого Конґресом законопроєкту про призначення 1,700.000.000 долярів на будову і збереження об'єктів військового характеру. Протест Президента стосувався радше тієї точки закону, яка давала Конґресові контролю над отакими військовими об'єктами. Президент добачив у цьому порушення суверенного права Уряду, який має вирішувати доцільність, чи недоцільність існування різних отаких об'єктів. Очевидно, що між Конґресом і Президентом прийде в цій справі до порозуміння.

Навіть найбільші критики президента Джансона признають надзвичайний хист — гладко співпрацювати з Конґресом і реалізувати в ньому всі свої найважливіші задуми. Водночас — 89-ий Конґрес є творчим парляментом з відсутністю будь-якої безплідної опозиції.

Безодня облуди

Група видатних совєтських науковців, письменників і мистців, між ними і президент та три віце-президенти Академії наук СССР, президент Академії медичних наук СССР, президенти Академій наук Білоруської і Грузинської Совєтських Соціялістичних Республік, деякі лавреати Нобелівських нагород, російські письменники Л. Леонов, А. Твардовський, Н. Тіхонов та К. Федін і з білоруських та українських П. Бровка і Олександер Корнійчук, композитор Димитрій Шостакович та інші, виступили на сторінках московської „Правди" з 21 серпня ц. р. з відкритим листом п. н. „Ми обвинувачуємо" на адресу президента З'єднаних Держав Америки Линдона Б. Джансона.

В надрукованому в „Правді" й інших совєтських газетах і поширеному московським радіо листі совєтські науковці і діячі культури, потрясені нібито „до глибини душі страховинною розправою над населенням негритянського ґетто Лос Анджелесу", висловлюють свої „почування обурення й болю" і протестують проти „актів нелюдяної жорстокости поліції, армії і влади" ЗДА у відношенні до „громадянського населення, доведеного до відчаю злиднями і безправ'ям". Пов'язуючи ці американські „свавільства" в Лос Анджелесі з „варварськими діями американських вояків у В'єтнамі і Домініанській Республіці", усі ці совєтські „проміненти" вимагають від президента Джансона і його уряду припинити „топтання принципів гуманности і справедливости, усюди там, де б вони не здійснювались".

Написали свого „протестного листа" совєтські науковці і діячі культури, як виходить із його змісту, виключно на підставі пофальшованих і тенденційно спотворених повідомлень совєтської преси про трагічні події в Лос Анджелесі, що ними кремлівська пропаґанда годує бідолашне совєтське населення уже цілими тижнями. Про спрямування тих повідомлень, цілком незгідних з фактичним станом справи, свідчать хоч би самі наголовки цих повідомлень в роді „Жорстока розправа расистів в Лос Анджелесі", „Негри протестують проти безробіття, нужди і дискримінації", „Знов ллється кров на вулицях міст ЗДА".

Переглядаючи підписи під листом, що їх є двадцять і дев'ять, усе людей старшого віку, що жили і діяли науково уже і в двадцяті і в тридцяті роки цього сторіччя, в добу ославленого „культу особи Сталіна", так і напрошується питання, де й коли усі ці совєтські й наукові і культурні „світочі" виступили були із словом протесту проти партійно-режимного сталінського терору, коли люди гинули не десятками чи сотками, а сотнями тисяч, коли кількість невинно розстрілюваних і нищених їхніх таки совєтських „колеґ" — учених, мистців, ішла в десятки тисяч, коли голодом виморювано мільйони мирного населення українського, білоруського й інших народів. Хто і коли чув голос протесту виведених в академіки і президенти академій авторів листа до президента Джансона проти започаткованого Хрущовим ганебного запроторювання совєтських таки науковців, мистців і поетів до психіятричних лікарень, щоб там зламати їхню волю, їхнє бажання до правди і свободи?

Своїм мовчанням і потуранням партійно-режимному теророві колись і своїм сьогоднішнім облудним і нечесним листом до президента ЗДА в обороні ворохобників, бешкетників і грабіжників, що спровокували до непродуманих виступів спокійне негритянське населення Лос Анджелесу, совєтські „діячі науки і культури" перекреслили свої академічні титули і принципи зрадили академічну честь.

Богдан Галайчук

НЕДОРОЗВИНЕНІ ТА „НЕДОАДМІНІСТРОВАНІ"

Буенос Айрес. — Д-р Франко Монтеро, лідер бразилійської християнської демократії, в тому часі федеральний міністер праці, відвідав був, на початку 1962 року, Вашингтон і опісля Ню Йорк, де, у вузькому гурті латиноамериканських католиків, ділився враженнями з авдієнції у тодішнього президента Кеннеді, відбутої напередодні. „Я говорив з ним так щиро й безпосередньо, немов би з з Фреєм, Кальдерою чи якимнебудь іншим лідером латиноамериканської християнської демократії. У Білому Домі таки справді панує сьогодні зовсім нова філософія". „Чому тоді — завважив я — Кеннедів „Аліянс для Поступу" не зустрічає більш рішучої підтримки від поодиноких християнсько - демократичних партій?" „Перелім у Вашинґтоні — відповів бразилієць — такий карколомний, що нашим людям важко повірити в його тривкість. Не хотять надто далеко анґажуватися, боячися, що те все покінчиться разом з адміністрацією Кеннеді".

Ті слова пригадались мені у день атентату в Далласі. Хоч враження було чимале в усьому світі, ледве чи можна було на інших континентах бачити такі пригноблені обличчя, як у масах, зібраних перед редакціями тутешніх щоденників — і, думаю, усіх щоденників, аж по Ріо Гранде дель Норте. До загальної жалоби по великій і шляхетній людині долучилася турбота за долю її пляну, який лише завдяки незвичайній послідовності й енерґії творця пробивався з трудом через завзяту опозицію, і в ЗДА і в Латинській Америці. Чого можна було сподіватися від нового президента, який, як було загально відомо, давав перевагу внутрішній політиці над закордонною? І який небавом приступив до сміливої, коштовної акції для помочі своїм найбіднішим співгромадянам? І який сьогодні заабсорбований акцією проти посилюваної комуністичної агресії у В'єтнамі?

Що побоювання були безосновні — це виходило б з промови, яку президент Джансон виголосив 17-го серпня з нагоди 4-річчя Аліянсу для Поступу. У звіті, опублікованому 14 серпня, Міжамериканська Рада Аліянсу для Поступу висловила побажання, щоб ЗДА ширше отворили свій внутрішній ринок для латиноамериканської продукції — а Линдон Джансон три дні пізніше пообіцяв робити все можливе в тому напрямі, та зокрема запропонувати Конґресові скасування мита на цукор латиноамериканської продукції. Рада вказала на необхідність міждержавної господарської інтеґрації — і Джансон погодився на співфінансування того діла: „Будуватимемо шляхи для сполуки просторих зон, розбудовуватимемо долини рік, що перетинають кордони; покращуючи шляхи, причинимося до повалення бар'єрів що ділять латиноамериканські нації". Крім того, чималу частину промови присвятив президент Джансон заохоті до латиноамериканської господарської інтеґрації, на зразок західньоевропейської Спільноти Вугілля й Криці та Спільного Европейського Ринку. Це відповідь на вперто лянсовану марксистами тезу, мовляв, Латинська Америка творить природну єдність („Латинська Америка — одна нація" — многозначний титул книжки відомого арґентинського троцькіста Хорхе Абелярда Рамоса), яку штучно розбили лиш інтриґи „імперіялістів", бо, мовляв, легше економічно вискувати малі держави.

Як виходить із звіту Ради, у 1964 році вдалося осягнути пересічний ріст продукції на 2,5%, і є надія, що він втримається і впродовж цього року. „Хоч ми і не осягнули максимуму того, що можна було сподіватися, все таки зробили чимало — куди більше, ніж неодин сподівався" — сказав Джансон. І, можна б додати, більше ніж неодин цього бажав; ми ж не раз писали про „демократичних союзників Фіделя Кастра", які думають лише про збереження привілеїв загрожених реформами, тому саботують їх, приймаючи „аліянс — але без поступу".

До того приходиться добавити адміністративну нездарність урядів, які є вільні від „олігархічної" контролі. Як виходить із згаданого звіту Ради, на 19 латиноамериканських держав, лише 9 предложило довгоречинцеві пляни потрібних інвестицій, а 2 (Перу й Гондурас) лиш короткоречинцеві, до кінця 1965 року.

При кінці грудня 1961 р. один достойник перуївінського міністерства закордонних справ, християнський демократ по переконанні, признався, що про опрацювання плянів для Аліянсу ніхто там поважно не думає. Врешті решт годі було дивуватися, коли влада була в руках таких консерватистів, як президент Прадо та прем'єр Бельтран. Ніхто не може підозрівати у злій волі теперішнього президента, Беляунде; коли, не зважаючи на те, перувіянські інвестиційні пляни не сягають навіть пів року наперед, це приходиться, думаємо, записати хіба на рахунок нездарности.

Так є в Арґентині, радикальний уряд якої неперевершений не лиш у добрій волі та чесності, але теж в легкодушності та незарадності. Ще тимчасовий уряд Ґіда опрацював був інвестиційні пляни — та економічні міністри воліли кинути їх до коша і почати наново — так, що врешті недавно, два роки після вибору теперішнього президента, викінчили пляни, відносно серіозности яких існують поважні сумніви у фахових колах.

Та на безпляновості не кінчиться.

„Один латиноамериканський уряд за другим — сказав Джансон 17 серпня — проявляє рішення погодити реформи й економічний поступ з боротьбою проти інфляції. Вітаю тих, що допомогли пробити шлях у тому напрямі — як бразилійці". Останні слова — обвинувачення на Гулярtового міністра Цельза Фуртада, який твердив, що економічний ріст неможливий без контрольованої інфляції — що небавом вирвалася з-під його контролі та потягнула бразилійську господарку у прірву, перед якою врятував її щойно теперішній, революційний уряд. Думаємо, що Фуртадо був лиш типовим „учнем чорнокнижника", а не інфільтрованим аґентом, який пробував шляхом інфільтрації — та спричинених нею робітничих злиднів — приспішити процес „дозрівання революційної свідомости бразилійського пролетаріяту".

Сьогоднішній арґентинський досвід доказує, що інфляційна спіраля може бути спричинена не лиш молодими, многонадійними економістами типу Фуртада, але теж навпаки: емпіризмом політиків старого стилю, які ще вірять, що економічні проблеми можна розв'язувати „на здоровий хлопський розум". Людей, які повторюють відомий жарт, що, мавляв, майно можна розтратити з жінками, переґоновими кіньми або з дорадниками - економістами; при тому добавляють, що таке розбазарення майна з жінками найприємніше, але з економістами найпевніше. Того самого дня, коли промовляв американський президент, 17 серпня, арґентинський уряд зложив, з нагоди роковин, заяву, якою підкреслює „солідарність зі шляхетною ініціятивою през. Кеннеді", опісля добавляє: „Все таки мусимо підкреслити, що всі зусилля латиноамериканських країв виявились дотепер недостатніми для боротьби проти лиха та пригадати — як це недавно зробив генеральний секретар ОН — що різниця у життєвому рівені між економічно недорозвиненими та заавансованими народами не меншає а навпаки, росте, впродовж останнього десятиріччя".

Ніде правди діти, процес вказаний у Тантом відомий, та і в ньому трапляються винятки, коли недорозвинена країна підіймається до високого господарського рівня або навпаки. Наприклад Національний Китай перестав брати американську допомогу — бо вже осягнув рівень, який дозволяє йому допомагати іншим азійським країнам; як зразок протилежного процесу можна би вказати Арґентину. Тому пів сторіччя могла б вона була допомагати Америці у здійсненні Аліянсу для Поступу, тому 20 років була вона, завдяки казочним заробіткам на продажу харчів і сировини під час війни, вірителем зубожілого Альбіону — а тепер щораз то більше зближується до пересічного латиноамериканського рівня так, що стоїть в ряді кандидатів на допомогу.

Хозе Саравія, модний і, зрештою, талановитий політичний есеїст, писав у виданій минулого року книжці: „Немає сумніву, що Арґентині не бракує даних для господарської величі. Має одну з найбагатших територій нашої планети; і має біле населення, синтезу шляхетних, підприємчивих рас; без расових забобонів та конфліктів найвищий життєвий рівень в Південній Америці; дуже високий відсоток грамотних, добру технічну освіту; робітничу клясу зорганізовану, зрілу, свідому та глибоко національну; широку, солідну середню верству (якої бракує більшості латиноамериканських країн) та зростаючі ряди людей з академічною освітою, професійно добре підготованих. Чого більше треба, щоб творити історію? Інші творили її з куди біднішими засобами, в куди менш пригожих умовинах".

Не зважаючи на те, „сьогодні ми лиш одна з країн у повній кризі. Вже не викликуємо пошани, а співчуття. Чимало арґентинців опустило руки — бо роки розчарування були занадто довгі, ми вже втомлені безнадійним вичікуванням підйому... Ніхто не розуміє, як Арґентина могла так підупасти маючи всі дані до росту".

Насправді, це зовсім не важко зрозуміти: вистачить пригадати, що Арґентина процвітала, коли її господарка була у приватних руках (до речі: головно англійських) та що сьогодні п'яту частину заробітково працюючих творить персонал державних підприємств і публічної адміністрації. Цебто, чотири арґентинські родини мусять ділитися шматком хліба з п'ятою родиною, продуктивність якої насуває деякі сумніви...

Відтіля хронічний і то зростаючий дефіцит, джерело карколомної інфляції — перед якою президент Джансон перестерігав у промові з 17 серпня. Головна частина дефіциту припадає на залізницю; цього року залізничий дефіцит дійде до 66 міліярдів пезів, цебто точно 33 тисячі на кожного мешканця Арґентини, яких є 22 міль.; а 33 тисячі — це

(Закінчення на стор. 4-ій)

ФРАНЦІЯ ПЕРЕД ВЕЛИКИМ РІШЕННЯМ

Бордо, Франція. — Чи буде генерал Де Голль кандидатом на президента Франції восени цього року? Де Ґолль має 75 років. Чи рішився він взяти на свої плечі політичну відповідальність на дальших 7 років, як президент? Всі політичні авгури твердять, що на виборах де Голль буде мати достатню більшість, та що його президентура на дальшу „семирічку" запевнена. Але невідомо ще, яку раду дають де Ґоллеві лікарі і „перша дама республіки" — пані де Голль, яка має значний вплив на свого чоловіка. Є ознаки, що де Голль готує для себе почесний відступ з політичної арени. Про це свідчить, між іншим, нова книжка про теперішнього голову французького „кабінету" — прем'єра Помпіду, що вийшла у Парижі. Автор Бромберже дає політичний портрет Помпіду, якого життя було повне успіхів, без особливих власних зусиль. Помпіду пройшов студії в „Нормальній Вищій школі", в якій виховується адміністративно - політична еліта Франції. В книзі Бромберже знаходимо твердження, що Помпіду не був сліпим виконавцем волі свого шефа — де Ґолля, що він мав гострі конфлікти з генералом; що він не брав участи в підготові державного перевороту 13 травня 1958 р., який привів де Голля до влади; що Помпіду врятував одного з провідників „Організації Тайної Армії" (ОАС) генерала Жуо, котрий був засуджений на кару смерти, але Помпіду домігся у де Ґолля помилування для Жуо. Загальне враження від книги Бромберже: Помпіду — це людина „золотої середини", політик, здібний забезпечити для французів працю, добробут і спокій та приязні відносини з сусідами.

Хто знає стиль правління де Ґолля, той скаже, що без згоди генерала така книжка не могла б появитися на ринку, бо в „портреті" Помпіду французький читач знайде риси, яких не має динамічний, вередливий і примхуватий президент де Ґолль. Можна догадуватися, що де Ґолль цим способом готує в особі Помпіду для себе наступника, щоб забезпечити владу для „ґоллістів" без де Голля. Помпіду був би символом зміни в стилі правління, що мусів би відрізнятися від стилю генерала, звиклого до командування. Цей стиль робить труднощі для уряду де Голля не тільки в політиці внутрішній, але теж і в закордонній.

Однак зберегти „ґоллізм" без її видатного вождя — завдання не таке просте. Де Ґолль їде на хвилі французької „великодержавности", і це подобається масам французів, що мають незагосну рану від поразки в війні 1940 року. Паради на спомин про давні перемоги і славу французької зброї, що відбуваються під проводом де Ґолля, дають йому шанси захопити фантазію мас і бути вибраним на уряд президента. Цивільна людина Помпіду не має цього „козиря" в руках. Тому є сумніви щодо успіху його кандидатури на президента, коли б де Голль захотів відійти на спочинок.

Viator

ГОЛОС ЧИТАЧА

ЧИ ПОТРІБНА ДИСКУСІЯ?

Дискусії є в родинах, в товариствах і в громадах. Але бувають події, над якими ніяк не можна дискутувати та філософувати. Маю на увазі статтю п. Степана Риндика про Крути.

Вже пів сторіччя минає з того часу, як горстка молодих українців створила нам, а зокрема для нашого молодого покоління, легенду Крут. Всі факти про цю історичну подію відомі. Молоді хлопці пішли в бій проти переважаючого ворога. Всі згинули. Ніхто із них не благав помилування у ворога.

І по пів сторіччі, не маючи нових даних, які примушували б нас змінити думку про Крути, ми розпочинаємо нову тему в наших часописах.

В останніх роках нашу молодь різних політичних напрямків такі академії Крут об'єднували. Об'єднували не на довго, але хоч би на цей час. Кому і на що потрібна дискусія про Крути — мені тяжко збагнути.

Я не маю страху, коли хтось із чужинців спитає мене про Крути. Зрештою, не лише про Крути, але про нашу національну трагедію. Лише той, хто не знає ваґи державности народу, не зрозуміє наших Крут.

В Рідній Школі в місті, де я живу, бувший директор школи сказав учням шостої кляси про Крути таке: „ті, що йшли під Крути, були смаркачі, а ті, що їх посилали — дураки". І учень 14-літній отої шостої кляси Рідної Школи не втерпів, встав і сказав: „Пане професоре, вам так не вільно говорити".

Є стільки подій, які нас випереджують, а ми пасивно придивляємося, притакуємо і не дискутуємо. А справи преважні, які можуть змінити обличчя українців поза межами України до непізнання.

Дискутувати нині над героями Крут — це те саме, що дискутувати про існування Бога. І так, як ми віримо в Бога без дискусії, так мусимо вірити в героїв з-під Крут. Досі леґенда Крут не спинила наші змагання ані на цаль. Навпаки, Крути це противага спекулянтам як в минулому так і в майбутньому.

Андрій Стеців
Рочестер, Н. П.

„Московська" булькоче з горлечка

Київ. Клюб машинобудівного підприємства „Більшовик". Один з найбільших столичних клюбів. Як же тут відпочиває молодь?

Кореспондент „Молоді України" І. Білик пише в часописі з 3 серпня: „. . . У фоє, вщерть натоптаному різноманітною публікою, „пиляли" якусь не зовсім зрозумілу мелодію. Натовп сіпався й тіпався хто куди, оскільки й музику, власне, мало хто чув. Штовхання, брутальність, вибухи дикого вереску. Попід стінами сидять дружинники, промайнуло навіть кілька білих міліцейських кашкетів.

Дівчина мого знайомого почула себе ніяково, мабуть уперше потрапила на подібний „вечір відпочинку". Особливо розгубилася вона, коли міліція визела попід руки п'яного паруб'ягу. Де він набрався? В буфеті? Ні. У вбиральні. Там на подібних вечорах завжди весело: „столична" та „московська" булькоче прямо з горлечка".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Х. Довгалюк

ВЕСІЛЛЯ В КРИВІЙ ЛУЦІ

(6)

Батьки відповідають:
Хай Бог благословить!
Боярин: І в друге!
Батьки: Хай Бог благословить!
Боярин: І в третє!
Батьки: Хай Бог благословить!

У відповіді батьків чути тільки чоловічий голос. Мама в тім часі втирає сльози.

Дружки, маючи благословення, дають дозвіл братові розплітати косу. Вони співають:

Благословив Бог нас,
І батько і мати,
Можеш, рідний брате,
Косу розплітати . . .

Брат символічно роз'язує кінчики коси, а дружки жалібно співають:

Ой брат сестрі косу
розплітає,
Всю родину споминає . . .

Не йди, сестро, заміж
молодою,
Цвіте рожа з калиною . . .

Співаючи цю пісню, дружки починають самі розплітати косу. Голову прикрашують весільним вінком з биндами і покривають білим, шовковим серпанком. При кінці своєї праці дружки, вже разом з світилками, співають:

Вже по русі-косі,
Вже по русі-косі,
По дівочій красі . . .

Це завдає ще більше жалю молодій і вона плаче. До всіх пісень приграють музики і Адам знає, що в цей час треба змінити тон на весело і він грає, а свахи співають:

Викотили, викотили
за ворота бочку,
Видурили, видурили
в пана-свата дочку . . .

Як вже косу розплетено і голова молодої покрита шлюбним серпанком, молода пара готова їхати до шлюбу. У весільній хаті витворюється настрій, як у побожній християнській родині, в неділю рано, коли всі збираються до церкви. Весільні пісні втихають. Лише дві ще проспівають, але вони вже віщувального характеру. Батьки молодої стають рядом, щоб відбути церемонію благословення дітей до шлюбу. Молоді підходять до батьків, припадають (тричі) на коліна, цілують в руки і просять благословення на шлюб. Вже з цього можна мати уяву, яка колись в нашій українській родині була пошана до батьківського старшенства.

В цім часі дружки і світилки співають разом:

До шлюбу вас родина
спровожає,
Щастя й доленьки бажає,
Щоб здорові, як вода були,
Щоб багаті, як земля були,
Щоб веселі, як весна були,
І нас не забули . . .

Музики надворі тихо чекають на молоду пару. В час їх виходу грають марш, який не втихає, аж поки „поїзд" весільний рушить в дорогу.

На подвір'ї великий рух. Бояри позалисювали лоби, бігають, приготовляють всіх в дорогу. Коні мають бути убрані в квіти і бинди, вози накривають дорогими, найкращими килимами, коні, що призначені везти молоду, очолюють „поїзд", мають мати на шиї дзвінки, за молодою буде їхати молодий, решта — хто як. Такі приписи. На подвір'ї маса людей. Навіть з довколишніх сіл прийшли, вирядити молодого до шлюбу. Бояри ведуть під руку молоду до воза. За нею йдуть дружки. Молода сідає в заду, з обох боків бояри, як опікуни і „тілохоронителі", з ними ще 2-3 дружки.

Старша кухарка виносить оріхи, цукерки, між ними домішані зерна збіжжя і мати молодої обсипає ними вози молодят.

Світилки з дружками в тім часі співають:

Обсип мамо вівсом,
Червоною калиною,
Кропи свяченою водою,
Долею щасливою . . .

Батько молодої виходить до брами, і як вже все готове в дорогу, благословляє всіх знаменням Христа. Останнім возом їдуть батьки молодої, щоб бачити шлюб, але вони мають в якийсь спосіб перші вернутися до хати, щоб привітати шлюбних дітей.

Якщо молода пара з одного села і в тому селі є церква, то до шлюбу йдуть пішки, з музиками, в той спосіб, як ходили просити на весілля.

. . . . Коли все весілля вже в церкві, в хаті молодого і молодої — затишшя, як в саду після бурі, тільки рідка чути часом як падає із стола ложка, ніби яблуко із старої яблуні. Куховарки та вся їх челядь поспішно накривають столи, приготовляються до весільного обіду. Куховарка на весіллі це не щобудь! Готовиться обід, вечеря і сніданок на 100-200 людей і то не на один, а на три дні! А селянська піч не така як в модерному готелі. Але в тій маленькій печі, зроблено все на час і до смаку. А холодна закуска, без холодильників, яку очолює „сам" холодець, така смачна та „пишна", що від одного спогаду хочеться облизати пальці . . .

Кухаркою на цьому весіллі була „наша" Тимошиха. Вона їде лише на багатші весілля. Тимошиха походить із давньої сільської „шляхти". Вона вміє грати на ріжку, на тому старовинному інструменті, що зроблений з рога і на якому грали колись на весіллях в наших гетьманів і князів. — Як Тимошиха грала, то всі хотіли її чути. І музики втихали. Лише Адам своєю скрипкою зторив ріжкові, і чулась мелодія чудесної, але на жаль, загубленої народної симфонії, про славу України та наших прадідів великих. Адам не раз, пробував сам заграти ту мелодію, але не виходило. Чулася та ж мелодія, але упрощена і тому Адам втихав, бо мав чуття великого музики. Як Тимошиха виходила з кухні грати на ріжку, то одягала вбрання пошите так, як носили за князівських часів і Адам коло неї виглядав дуже убого, хоч був у весільному одязі.

4-та Конференція українських істориків в Ню Йорку

11 і 12 червня 1965 року відбулася в приміщеннях Української Вільної Академії Наук у Ню Йорку Четверта щорічна конференція українських істориків і дослідників суспільно - політичних наук. Конференція була организована Історичною Секцією і Редакційно - Видавничою Комісією „Історичних збірників" УВАН у ЗДА і була присвячена проблемам історії України козацької та козацько-гетьманської доби.

Конференцію відкрив професор Олександер Оглоблин, голова Історичної Секції УВАН, вітаючи членів конференції та насвітлюючи сучасний стан української історичної науки у вільному світі і в Україні.

Далі прослухано й обговорено три наукові доповіді.

Д-р Любомир Винар: „Генеза і рання діяльність української козаччини"

Доповідач ствердив, що питання генези і розвитку української козаччини як побутового явища та суспільної верстви — належить до найцікавіших проявів в европейській історії. Процес формування української козаччини надзвичайно складний, якщо до уваги взяти різні чинники, які впливали на ріст і організаційну структуру козаччини, що розвивалася в різних формаціях.

В першій частині доповіді, д-р Л. Винар зупинився над головнішими гіпотезами про генезу козаччини (татарська, чорно - клобуцька, уходнича, етимологічна та „автохтонні гіпотези" і інші). На підставі критичного огляду історик уважає, що українська козаччина вилонилася із українського етносу, з усіх суспільних верств населення України. Розвиток козаччини, яка спершу проявила себе, як дефензивний чинник, що при своєму загальному рості набрав офензивних форм, — був у першу чергу зумовлений соціяльним, політичним, економічним, культурним, а трохи пізніше релігійним станом українського населення під Литовсько - Польською Державою. Окрему, а заразом важливу ролю у формотворчому процесі козаччини відіграв колонізаційний чинник, як також татарська орда.

В другій частині своєї доповіді прелеґент подав нову клясифікаційну періодизацію козацької доби, як вислід його студій над історичним нарисом козаччини. Доповідач насвітлив наступні етапи розвитку козаччини:

Початковий період — в якому козаччина поволі набирала мілітарного і економічного значення. В цьому періоді козаччина виступала як економічна категорія.

Ранній козацький період — (приблизно три чверті XVI ст.), в якому козаччина оформляється як окрема суспільна верства і виступає в різних формаціях. В цьому періоді козаччина виступає, як категорія соціяльна.

Період розквіту козаччини (кінець XVI і перша половина XVII ст.) Козаччина стає певною політичною силою з власною внутрішньою і зовнішньою політикою. Це період творення козацької ідеології. Козацтво відокремлюється і політично кристалізується в рямцях державної системи Речі Посполитої і рівночасно входить в колізію з цією системою. Розпочинає збройну боротьбу за національні і соціяльні інтереси українського народу. В цьому періоді виступає козаччина, як категорія політична.

Період Козацько - Гетьманської Держави, в якому козаччина виступає як категорія державно - політична. Цей період не входив в тематику доповіді.

XVI ст. козаччина проявила себе в різних формах і етапах, які дуже часто хронологічно себе покривали, а заразом становили внутрішню періодизацію розвитку козаччини. Доповідач обговорив чотири етапи: дружинний, козацький, уходницький і постання осілого козацтва, етап організації запорозького козацтва та заснування Січі і вкінці постання реєстрового козацтва.

Ні один етап не був в собі ізольований від інших етапів розвитку української козаччини. Д-р Винар зазначив, що ця схема не претендує на вичерпність, проте віддзеркалює ці процеси, які оформляли козацький рух.

Вкінці доповідач подав свої власні спостереження відносно етнічного обличчя козаччини і її суспільного складу. Шукаючи причин виникнення української козаччини, історики повинні брати до уваги багатогранні аспекти народного життя в Україні XVI і XVII століть, на основі яких народилося явище козаччини (аспекти: економічний, колонізаційний, суспільний і ін.). У відносно короткому часі вона стала виразником загально - народних інтересів в площинах суспільній, економічній, релігійній та культурній.

Проф. д-р Омелян Пріцак: „Етимологія та зміст назви козак".

Довший час дослідники приймали, що слово козак вперше було засвідчене в "Codex Cumanicus" із 1303 р. Виявилося, що воно було задокументоване раніше. Найдавніша згадка є в „Таємній історії Монголів" з 1240 року, написаній монгольською мовою, але китайським письмом. Там (у §64) говориться про qasah tergen „касах - двоколка" у зв'язку з подіями в часах молодости Чінгіс-хана, приблизно для 70-их рр. XII століття.

Хоч із контексту тяжко встановити точне значення слова „касах" — але одне певне, що це слово не монгольського походження, а тюркське запозичення в монгольській мові. Значить, слово козак мусіло існувати в тюркських мовах до 70-их років 12 ст.

Друга згадка, що також до цього часу залишилася невідомою дослідникам східньо - европейської історії, походить з р. 1245. Вона знаходиться в арабо - половецькому словнику, впорядкованому не по азбучному, а по категоріям, у т. зв. Tarjuman, у розділі, де подані прикмети людини. Хоч арабський відповідник mujarrad (муджаррад) має багато значень, можна устійнити тут значення „самітний, нез'вязаний (сім'єю або оселею)".

У словнику тюркських мов Махмуда Кашгарського (арабською мовою із 1074 р.) дієслово qaz- (від якого походить девербальне ім'я qazaq) мало значення" „топтати землю (кінь)", „бути самітним у степу".

Тут зрозуміло, що в першу епоху слово козак — це означення побутового явища.

У ґлоссі в „Codex Cumanicus" (1303 р.) слово виступає у словарній частині пам'ятника у формі Ghasal Cosac у розділі „Res - ouae pertinent ad bellum".Перша частина слова це не караул (як пробували пояснити), а ghasal [gazal (*gazar], ґенуезька назва для Криму.

Терміном „Ghasal Cosac" означували ґенуезці початку 14 ст. „Сторожу (із тюрків)" = середньовічне латинське gnayta = перське naobat. Тут йдеться про технічний термін, а не про людей.

Починаючи тід 1308 року (кримський синексарій грецькою мовою) назва козак засвідчена на Криму, як означення для тюркських вояків, що виконували сторожу та займалися здобиччю.

Ґенуезькі акти називають їх ще Arguxii, Orgusii, Horgusii. Це останнє слово пробували зв'язати з тюркським племенем оґузів (літописні Торки). Одначе тут маємо тюрське слово argus (арґуш) — товариш (спеціяльно в торговельних підприняттях). Замість argus засвідчена від 1503 р. назва бурсникъ „товариш" від середньо - німецького Burss „група найманих вояків".

Підсумовуючи дані джерела, треба ствердити 3 семантичні етапи назви козак, із яких дві перші засідчені тільки для тюркського світу:

а) до початку 14 ст. qazaq (козак) — це тюркське побутове явище з значенням: „самітний) (одноборець) у степу". Крім того, qazaq (— монг. qasah) виступає у першій частині зложених іменників зі значенням: кочовий (двоколка), нежонатий.

б) у золотоординський період (від б. 1300-1500), слово козак засвідчене спочатку на Криму, а потім в усьому тюркському світі на границі степу з осілою культурою, на лінії Кам'янець Подільський — Бар — Вінниця — Біла Церква — Черкаси — Київ — Путивль — Рильск — Тула — Рязань — Мурома — Нижній Новгород. Воно має два основних значення: а) тюрська степова сторожа, ескорта, курієри (= argus); засвідчено, починаючи з 1308 р.; б) золотоординські ізгої (Чінґґісіди) та їх діти „дѣти боярские" (від 1452 р.).

в) Після упадку Золотої Орди (б. 1500 р.) козак має дві сфери: а) в тюркському світі — це назва для частини лівого крила Золотої Орди, улусу, Кунгірам (Ozbeg), що в 1500 р. не пішли в осілу Трансоксіяну (країна між Аму та Сир Дар'ями), а залишилися кочувати; їх нащадки це сьогоднішні козахи в Казахстані; б) слово — козак переймає також східнослов'янський світ (перший раз засвідчено з 1492) на означення степових промисловців (уходників).

У слов'янському світі — слово козак вживається на означення військової верстви (друга половина 16 ст.), а в 17 ст. воно означало суспільну вебству.

Д-р Богдан Корчмарик — „Києво - Могилянська Академія в добу Козацько-Гетьманської України".

Доповідач на основі джерельного матеріялу, не тільки подав вагу і значення цієї першої високошкільної інституції на цілому европейському Сході в культурно - релігійному житті українського народу, але й насвітлив велику і важливу ролю, яку відіграла вона в процесі пробудження його національної свідомости. В Києво - Могилянській Академії формувалися ідеї, які визначали політичну ідеологію козацької аристократії і мали великий вплив на українську державну політику. Звідси вийшла нова ґенерація тогочасної провідної верстви, яка походила з різних верств українського народу. Коли в 16 ст. український народ під тиском польської окупації та польсько-латинського духовенства докотився до такого страшного занепаду, що вже не вважався за народ, як завважує польський історик В. Лозінскі, лише за нащадка народу, що „давно втратив свою культуру і фізіономію", то в 17 ст. завдяки широкорозгорненій культурно - релігійній та науковій діяльності Києво - Могилянської Академії, він не тільки відродив свою власну культуру і національне обличчя але й засвідчив перед цілим світом свою історичну живучість. До якої міри впливала Києво - Могилянська Академія на пробудження національної свідомости серед українського народу, наглядно показує не тільки остаточне сформування Козацько-Гетьманської держави та повний політичний розрив з Москвою за часів Мазепи, але також і те, що українська молодь, яка вибиралася за кордон для завершення студій по різних західньо-европейських університетах, характеризує свою національну приналежність такими окресленнями: в другій половині 16 ст. вона виступає назвами „полонус" або „літванус"; в першій половині 17 ст. під назвою „рутенус", а після Полтавської катастрофи майже виключно „украйнус". Не зважаючи на те, що після Полтавської катастрофи всі землі Козацько-Гетьманської України опинилися в умовах повної і купації, як також нпраці-ю безоглядної московської окупації, як також не дивлячись на те, що Києво - Могилянська Академія, після своїх блискучих подвигів на полі культурно - релігійного та національного відродження українського народу, впала жертвою постійної московської русифікації, виплекані нею основні властивості українського світогляду не тільки продовжувати існувати в українському народі, але й були тією рушійшійною силою, яка заставляла той нарід до дальшої нерівної боротьби за забезпечення його культурно-релігійних та національних інтересів.

У дискусії, що відбулася після прочитання всіх доповідей, дискутанти висловили побажання, щоб українські історики старшого і молодшого покоління, присвятили ще більше уваги висвітленню проблем, зв'язаних із історією України козацької і козацько - гетьманської доби.

Друга частина програми Конференції була присвячена організаційним справам, якою кермував д-р Іван Лисяк - Рудницький. Обговорено ряд організаційних проблем. Рішено наступну конференцію в 1966 році присвятити відзначенню 100-ліття з дня народин нашого видатного історика і державного діяча проф. Михайла Грушевського і присвятити йому Науковий Збірник, який має появитися в 1966 р.

Д-р Василь Омельченко

Українські радіоавдиції в Еспанії

З днем 1-го червня 1965 р. українські авдиції Еспанського Національного Радія були збільшені з 15-ти хвилинної передачі на одногодинні, із пізнішим подвійним повторенням.

Їх можна слухати щодня в годинах:

від 17-ої до 18-ої середньо-европейського часу на короткій хвилі 31,20 метра, що дорівнює 9.615кілоциклам;

від 6,30 до 7,30 середньо-европейського часу на хвилях 42,23 метр. 48,84 метр. і 30,93 метр., що дорівнює 7.105, 6.140 і 9.695 кілоциклям та

від 13-ої до 14-ої середньо-европейського часу на хвилі 48, 90 мет., що дорівнює 6.130 кілоциклам.

Цілком природньо, що українська політична еміграція виявляє зацікавлення цими передачами, намагаючись поставити їх на найвищому рівні, щоб за їх посередництвом нести правдиві вісті нашим поневоленим братам про те, що робиться тут, за кордоном для прискорення їхнього визволення із московської кормиги. Саме з цією ціллю один з українських часописів, — „Шлях Перемоги" із Мюнхену, — заініціював збірку фондів, закликаючи й інші часописи та громадсько-політичні установи включитися в цю акцію. Це однак зовсім не означає, що середовище, погляди якого заступає цей часопис, збирається монополізувати, чи унапрямлювати Українські Радіопередачі Еспанського Національного Радія, які завжди були і залишаються під контролею компетентних еспанських чинників.

Українські Радіопередачі Еспанського Національного Радія стоять відкриті для всіх українських патріотів і середовищ, що бажають допомогти нам своїми дотаціями, виданнями, дописами, звідомленнями зі своєї діяльности та іншим матеріялом, можливим до використання в наших авдиціях.

Будемо вдячні нашим шановним слухачам за всі корисні завваги та поради, а головно за повідомлення, як чути наші пересилання на місці їхнього поселення.

Наша адреса:

Radio Nacional de Espana
Emision Ucrainiana
Castellana, 40
Madrid—1, Espana

В. Пастущук

Редактор Українських Авдицій Еспанського Національного Радія

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

ФРОНТ

„Кабінети Рогатинського районного комітету комсомолу на Івано-Франківщині на замку. Лише папірець на дверях: „Усі на жнивах"...

Редактор „Молоді України", який пише про це в своїй передовиці (часопис з 3 серпня), каже: „І пригадується буремне, овіяне романтикою: „Райком зачинений, всі пішли на фронт". Бо жнива — то є справжній таки фронт, у якому є своя і передня лінія, і тили".

НЕСПОКІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Кореспондент „Радянської України" (часопис 5 серпня) пише, що вже понад місяць в колгоспах Борщівського району (Тернопільщина) діють 120 контрольних постів на збиранні врожаю.

Свою неспокійну діяльність дозорці почали ще під час косовиці сіна. Дозорці помагають гурткам партійно-державної контролі.

ПОДЯКА

1-го липня ц. р. ненадійно відійшла у Вічність наша Найдорожча Дружина

СТЕФАНІЯ з Левицьких СІРА

Хай нам буде вільно цією дорогою подякувати за похоронні відправи місцевому парохові о. дек. Вас. Головінському, як теж о. сен. Ром. Лободичеві і о. радн. Вол. Букові. О. ранд. Маркові Гілеві складаємо сердечну подяку за те, що не маючи змоги бути у Филядельфії, в часі похорону молився у своїй Церкві.

Дякуємо дуже докторові Тарасові Рибачкові за сумлінну лікарську опіку в часі ненадійної недуги Покійної.

За численні жертви на Служби Божі, за вінці на домовину, як також за пожертви на українські установи, складаємо Всім щире Спасибі.

Дякуємо сердечно за зложені співчуття місцевому 43-му Відд. Союзу Українок, Т-ву Українських Інженерів, Літературно-Мистецькому Клюбові, місцевому Відділові ОбВУА та УСО „Тризуб".

Голові 43-го Відділу СУА п. О. Грабовенській складаємо щиру подяку за її шанобливі, прощальні слова на Панахиді і в часі поминок. Дякуємо Шановній Бабці п. А. Чайковській і ред. Вас. Качмареві за їх зворушливі слова прощання, а ред. Вас. Качмареві, ще зокрема за грудку дорогої, рідної землі з Перемишля, що прикрила домовину Покійної.

43-му Відділові СУА сердечно дякуємо за труд влаштування поминок у своїй домівці.

Дякуємо рівнож похоронному заведенню п. А. Насевич за дбайливе переведення похорону.

Усім Рідним, Знайомим, близьким Сусідам і Друзям, що далеко по світу, усім — що тихий жаль діткнув їх серця — до них усіх хай дійде ця наша подяка.

Горем прибиті:
МАТИ, ДІТИ І ВНУКИ, СЕСТРА
У безмежній печалі
муж інж. ІВАН СІРИЙ

Замість квітів на свіжу могилу члена нашого Товариства

сл. п. д-ра Володимира Бемка

складаємо 10 долярів на потреби ДЦ УНРеспубліки. Родині Покійного висловлюємо наше сердечне співчуття.

УПРАВА ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ УНРЕСПУБЛІКИ м. НЮАРКУ, Н. Дж.

Ділимося з Рідними, Приятелями та Знайомими сумною вісткою, що в неділю 22-го серпня 1965 року після важкої недуги упокоїлася в Бозі наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАТИ та БАБУНЯ

бл. п. АННА з Плахтідів ФУТАЛА

уроджена 1 листопада 1899 р. в Зарайську, повіт Самбір, Україна.

ПОХОРОН відбудеться в середу, дня 25-го серпня 1965 р. з Української Греко-Католицької Церкви в Лос Енджелес, Каліф. Після цього Тлінні Останки будуть перевезені на Католицький Цвинтар Ля Пуента, Каліф.

Горем прибиті:
ВАСИЛЬ ФУТАЛА — чоловік
ЛЕВ, ВАСИЛЬ та ІГОР — сини з дружинами ОЛЕНОЮ, СТЕФАНІЄЮ та ДАНОЮ
БОГДАН, МИРОСЛАВ, МАРУСЯ, ВАСИЛЬ, МАРКО, ДАРІЯ, ГРИГОРІЙ і АННА — внуки

Ділюся сумною вісткою з Рідними, Земляками і Приятелями, що моя Найдорожча і Незабутня Дружина

сл. п. МАРІЯ ДОНЧЕНКО

після тяжкої недуги відійшла у Вічність, 15-го серпня 1965 року на 66-му році свого життя і була похована в Прескоті, Арізона.
Про що в глибокому смутку сповіщаю
ПАВЛО ДОНЧЕНКО

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ КОЗАЦТВО „ЧОРНОМОРЕ"
і
УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ КОЗАЦТВО „ЗАПОРОЖЕ" в ЗДА

повідомляють своє Членство та Українське Громадянство, що в СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ їхнього Почесного Батька

сл. п. проф. д-ра Володимира Залозецького

відбудеться
в суботу, 28 серпня 1965 року
о год. 10-ій рано
в Українській Православній Церкві ВСІХ СВЯТИХ при 206-208 Схід 11-та вулиця в НЮ ЙОРКУ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА Й ПАНАХИДА

СТАРШИНИ

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТИ 25-ої РІЧНИЦІ СМЕРТИ

бл. п. д-ра Евгена Петрушевича

Президента Західньо-Української Національної Ради, Диктатора ЗУНР

запрошує на
ПАНАХИДУ
яка буде відправлена
в Катедрі св. МИКОЛАЯ в ШИКАГО
при вул. Оклей та Райс
в неділю, дня 29 серпня 1965 р.
о год. 12:40 вполудне.

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Дорогого, Незабутнього Чоловіка

св. п. інженера ЗУБЕНКО

відправиться
ПАНАХИДА
НА МІСЦІ ЙОГО ВІЧНОГО СПОЧИНКУ
на Українському Православному Цвинтарі в БАВНД БРУКУ, Н. Дж.
28-го вересня 1965 р. о 12-ій годині
ЄВДОКІЯ ЗУБЕНКО — дружина
Ню Йорк, 21. 8. 1965 р.

НАША ГОРДІСТЬ

П. Поржи-Олексієнко

Слова „гордість" вживаємо майже кожного випадку, коли згадується про якісь події, де ми особисто брали удiл.

Коли прочитав я статтю під заголовком „Гордість" пані Лесі Лисак, мені згадалися події ще з 1918 року в Києві та в 1921 р. в Польщі, і останнью в 1964 році в Америці.

В 1918 році під Крутами я був ранений, пролежав в Києві, а коли вже мав сили стати на власні ноги, вийшов одного разу на вулицю м. Києва. Був вбраний в студентську шинелю. На Васильківській вулиці московські патрулі мене затримали і повели до будинку, де містилася міліція. Там почали слідство, що я роблю на вулиці, і чому я не маю жадних документів. Відповів я їм, що я не ніяких документів не маю, бо я учень технічного інституту, що може ствердити брат. Зателефонували до брата і взнали, що дійсно я казав правду, але все ж таки протримали мене в слідстві цілий тиждень. Прийшовши до дому, більше вже не осмілювався вийти на вулицю міста.

Другий випадок трапився мені вже в Польщі в 1921 р. коло Пйотркова на селі. А було це так: Штаб Дієвої Армії УНР був інтернований та містився в Пйотрков Трибунальських. Харчі поляки давали, щоб з голоду не вмерли інтерновані. Кожного дня були військові вправи в лісах поза містом, отож деякі старалися поліпшити своє харчування заробітком по селах. Одного дня я вийшов без перепустки на поляків і так зайшов 8 кілометрів та й знайшов працю. Вертаючи до табору по дорозі наштовхнувся я на польську жандармерію повітову, яка і забрала мене до поблизького постерунку. Там затримали три дні, аж довідалися з нашого табору, що дійсно я є старшина Армії УНР і живу в таборі інтернованих.

Прийшлося мені і третій випадок подібний пережити, але вже в Америці.

Я з дружиною вирушив автом до Вашингтону, щоб бути присутнім на відкритті пам'ятника Шевченкові. З Вашингтону ми виїхали до Ню Йорку на світову виставку, а з виставки до Бавид-Бруку і так по дорозі ми оглядали Америку та поїхали і на водоспад Ніягару.

Та ж коли вже на границі американсько-канадійській, то треба вже і скористатись з оказії та й переїхати до Канади, там вид красний на водоспад та й внукам з Канади щось привезти. От і поїхали через границю, нас перепустили без жадних перешкод, лише запитали, коли повертаємося, а це було десь перед обідом. Я відповів, що за кілька годин.

Коли вертались назад, нас пограничники попросили про документи, а тут ані я ані дружина не маємо жадних документів, бо ми не мали пляну їхати до Канади. Мав я лише посвідку на їзду автом. Пограничник подивився на цей кусочок паперу та на нас і казав іти до б'юра. Там вже нас питають інші особи. Де народилася дружина? Каже в Україні під Польщею. А потім до мене, я народився в Україні в Києві. О, каже, в Києві! То ти козак! Кажу так, з козацького роду. А вмієш танцювати козака? Колись танцював, як був молодим, а тепер вже застарий до танців. Пограничник, який мене питався, усміхнувся, подивився на мене вже як адміністратвний, що виконує обов'язки як державний урядовець, а з лагідною усмішкою подивився на мої довгі козацькі вуса та й каже: Окей! Ідьте додому! Є цей мент мені здавалося, що я відмолодився на десятки років, і що я дійсно молодий козак та ще й добре танцюю. Це була гордість! і я був гордим, що американець сказав до мене, що я козак!

Шикаґо, Ілл.

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В ПАРОХІЇ СВЯТОГО ПОСАФАТА

Українська католицька парохія св. Иосифа організує Великий Річний Фестиваль від 27-го серпня до 6-го вересня на парохіяльній площі при 500 Н. Кумберлент Евню.

Кожного вечора будуть різні розривки, гри забави і багато нагод, весело провести час. Запрошуємо вас усіх, багато місця для паркування, вступ вільний. В неділю 29-го серпня від години 2:30 до 3:30 по полудні можна буде безплатно возитися і крутитися на круглях; теж саме в понеділок від 7:00 до 8:00 ввечері.

Найбільшою атракцією фестивалю буде Український День в неділю 29-го серпня. Провід імпрези в руках п. Ник. Бойди. В цьому ж дні о. Иосиф Шарий відправить Службу Божу в годині 12 аполудне. Співатиме церковний хор під управою п. Юліяна Позняка. Потім в церковній залі смачний обід. Там будуть теж всілякі перекуски. Милозвучна українська музика, виступ танцюристів та інші зразки української культури, призначені власне на Український День.

Відкриття Фестивалю в п'ятницю 27-го серпня з музикою і перетинанням ленти. В суботу 28-го серпня буде Joe Sieb Bay при проводом п. Дона Вейбуса. В понеділок 30-го серпня почуємо "Тут-тут-тутсі" під керуванням п-і Анни Козири.

В четвер 2-го вересня Музична Школа „Трі Артс" виступить із своєю програмою — провадить п. Й. Томас. В п'ятницю 3-го вересня Вечір Молоді і забава. В суботу 4-го вересня Міжнародний День з виступом конгресмена Романа Пуцінського. Виступає також міжнародна група танцюристів під проводом п. Джина Бариса. В неділю 5-го вересня День Alderman William Cullerton, провадить Иосиф Дагро. Того ж дня виступить п. Чет Гулінський з рамени радіостанції WOPA.

В часі фестивалю кожного вечора будуть різні розваги, гри, несподіванки, забави та багато цікавих несподіванок. Танцюристи парохії св. Иосифа будуть виступати кілька вечерів. Роздача нагород відбудеться в День Праці.

Цілість програми фестивалю є під патронатом о. Шарого. Головою Комітету є п. Володимир Шульковський, містоголовою п. Михайло Козак, корес. секретар — п-і Ольга Козак, рекорд секретар — п. Кей Ізаник, касир Ричард Коннер. Члени Комітету: пп. Волтер Скатт, Павло Канюга, Тед Штим, Майк Цвіхань, Волтер Савків, Андрій Магас, Ник Бреза, Павло Марінов, Андрій Савка, Стенлі Павлицький, Ник Бонд, Іван Іванчук, Ник Олек, д. Ярослав Данилишин, Андрій Оленець, Лев Боднар, Володимир Шляпак, Вілліям Пашен, Ліона Думи, Маія Дейл, Ольга Марінов, Джін Штим, Розалія Дідз, Гелен Олек, Люба Шандра і Леся Куропась.

Дохід з імпрези призначений на розбудову парохії св. Иосифа.

За Комітет:
Леся Куропась

Участь делегації „Обнови" в Асамблеї „Пакс Романа" в Люксембурґу

Від 4-го до 10-го вересня цього року відбудеться в Люксембурзі Пленарна Асамблея сеньйорської частини „Пакс Романа", що має назву: „Міжнародний Католицький Рух для Інтелектуальних і Культурних Справ". (Є також студентська частина: „Міжнародний Рух Католицьких Студентів").

Головною темою Асамблеї буде: „Модерна людина і щастя". Темою Асамблеї, що відбулась попереднього року в грудні, в Бомбею, Індія, було питання: „Людські проблеми економічного розвитку". Під час згаданих днів цього року відбудуться такі доповіді: Щастя модерної людини і засоби масової комунікації — виголосить П'єр Ґреґоар, міністер національної освіти і культ. справ у Люксембурґу; Модерний концерт щастя — Джордж Гурдін, директор „Католицьких Міжнародних Інформацій", Париж; Держава і щастя громадянина — Дж. Д. Голлоран, проф. Лейсестер Університету, Англія; Концерт щастя в процесі суспільних і культурних змін у новопосталих державах — Бусія, Ґгана, проф. соціології; Християнське поняття людської долі і модерний концерт щастя — о. монсіньйор Мауер, капелян „Католицького Академічного Союзу", Австрія.

Крім того, учасники Асамблеї будуть мати змогу взяти участь у чотирьох дискусійних групах, що обговорять такі теми: Щастя і засоби масової комунікації (радіо, телевізія, преса, кіно). Щастя і технологія; Щастя і держава суспільної опіки та Щастя і проблеми суспільного розвитку.

5-го вересня люксемурзький Єпископ Леон Ломпель відслужить Архиєрейську Службу Божу для учасників Асамблеї в місцевій катедральній церкві. В чергових чотирьох днях будуть Служби Божі, відслужені мовами — англійською, французькою та німецькою. В двох днях вечорі буде також Вечірня.

В програмі намічено оглядання освітленого м. Люксембургу (6. 9.), прогулянку (7.9.), концерт (8.9.) та два прийняття — одно, що його улаштує місто Люксембург, а друге — Европейська Спільнота Вуглевого і Сталевого Промислу.

Членами „Пакс Романа" є українська сеньйорська та студентська „Обнова". Сеньйорська Федерація й Українське Католицьке Академічне Об'єднання „Обнова" призначить когось із своїх членів, що живуть в Европі, своїм делеґатом для участи в Асамблеї і підготує відповідний проєкт актуальної резолюції. Також провід „Обнови" чинить заходи, щоб український католицький священик взяв участь в Асамблеї і відслужив Божественну Літургію в нашому обряді для учасників Асамблеї.

П. І.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

КОНГРЕСМЕН ФОРД ЗАЯВЛЯЄ, ЩО РЕСПУБЛІКАНЦІ МУСЯТЬ ЗБІЛЬШИТИ ЧИСЛО МІСЦЬ В КОНГРЕСІ під час виборів в 1966-му році, бо інакше не знайдеться такої особи, яка хотіла б старатися про номінацію на кандидата на президента в 1968-му році. Конгресмен Джералд Р. Форд є провідником республіканської меншости в Палаті Республіканців. Він, в радіовому інтерв'ю закликав республіканців до наполегливої праці, щоб збільшити число конгресменів і сенаторів у виборах найближчого року, бо без того Республіканська партія не матиме найменших виглядів на перемогу під час президентських виборів в 1968-му році. Форд казав, що він час від часу розмовляє з колишнім віце-президентом Ніксоном, але це не значить, що він підтримує кандидатуру Ніксона.

НЕДОРОЗВИНЕНІ ТА „НЕДОАДМІНІСТРОВАНІ"

(Закінчення зі стор. 2)

місячна платня, куди вища від пересічної. Якщо відчислити дітей, емеритів та жінок, що не працюють заробітково, та прийняти, що кожний заробітково працюючий утримує жінку та двоє малолітніх дітей, тих 33 тисячі прийдеться поможити через 4: побачимо, що аргентинець віддає 4-місячну платню, або третину річного заробітку, на покриття залізничого дефіциту. Як виходить з недавнього переведеного обслідування того „залізничого рака", вина лежить частинно на вузькому синдикалістичному егоїзмі могутньої Залізничої Унії, але в першу чергу на адміністрації державних залізниць, анархоізм та хаотизм якої переходить людську уяву.

Навіть колиб Аргентина не мала інших економічних турбот (постепенна знижка цін на світових ринках цін м'яса та інших аргентинських продуктів — з прикрими наслідками на торговельний балянс), сама залізниця вистачила б, щоб положити її на лопатки. Це люксус надто великий, навіть на природно багату і колись добре загосподаровану Аргентину; ледви чи могли б собі дозволити на нього навіть ЗДА.

Колись Аргентина відповідала европейському, не латиноамериканському стандартові; Хозе Саравія на те натякає, а Артур Гвайтейкер, відомий у ЗДА знавець латиноамериканських справ, доказав це широко і наглядно у світлі цифр та інших даних у книжці, виданій ще за перонівських часів. Можна було сподіватися, що решта Латинської Америки поступово буде підтягатися до аргентинського рівня, та виходить, інакше: Аргентина рівняє на братні республіки. Коли так піде дальше, вона осягне рівень недорозвиненої країни. Та покищо вона ще не є недорозвинена, лише, як кажуть аргентинці, „недоадміністрована".

Посмертні згадки

МИХАЙЛО ОКОНСЬКИЙ — член 352 Відд. УНС в Честер, Па., помер 4 травня 1965 р., проживши 60 років. Залишив дружину Катерину, дочку, сина, сестри та внуки. Похорон відбувся 8 травня на клядовище Immaculate Heart Cemetery, Linwood, Pa.
Вічна Йому Пам'ять!
Щербак, секр.

ЄВА СУДОМИР — довголітня членкиня 295 Відд. УНСоюзу в Акрон, Огайо, упокоїлася в Бозі дня 10 серпня 1965 р. Полишила в смутку синів Теодора і Иосифа, Судомир, доньки Дороту Будай і Гелену Дзянсон і 10 внуків. Покійна походила з села Симава, повіт Сянок, Галичина. Покійна була тихої вдачі. Похорон відбувся 14 серпня 1965 р. з похоронного заведення до української церкви св. Духа, при участи рідні, членів і багато знайомих на цвинтар св. Хреста.
Вічна Їй Пам'ять!
Василь Пулк, секр.

ТАРЗАН, ч. 5 485. Скарби королеви Шеби . . .

Три чоловіки вели розмову, бо один із них Маріо Мореллі був дуже подібний до Тарзана.

— Коли я вперше зустрів Тарзана, — оповідав Стів Гарріс, — я працював як науковець в Африці.

— Я шукав за рештками цивілізації королеви Шеби. За втраченим містом, в якому мали бути казкові скарби.